

Ю. І. Ключ,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту,
Східноукраїнський національний університет імені В. Даля, м. Луганськ

РОЗРОБКА РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ І ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ*

J. I. Klus,
PhD in economics, assistant professor of accounting and auditing, East Ukrainian National University of V. Dahl, Luhansk city

DEVELOP RECOMMENDATIONS FOR EVALUATION AND RAISING APPEAL OF INNOVATION INDUSTRIAL ENTERPRISES

В статті доведено актуальність теми дослідження, уточнено методикою оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів, наведено рекомендації по підвищенню рівня інноваційної привабливості підприємства та запропоновані відповідні стратегічні управлінські рішення.

The article proved the relevance of the research topic, the technique of evaluating the economic efficiency of innovative projects of recommendations to raise the attractiveness of innovative companies and offered appropriate strategic management decisions.

*Ключові слова: інноваційна привабливість, економічна стійкість, нововведення, рекомендації, рівень, досягнення, рішення.
Key words: innovation attractiveness, economic sustainability, innovation, recommendations, level, achievements, decisions.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Актуальність теми дослідження обумовлена наростаючою потребою вирішення теоретичних і практичних завдань, пов'язаних з підвищенням інноваційної привабливості підприємств машинобудівного комплексу. Сьогодні, незважаючи на деякі позитивні зрушення у ставленні номенклатури, технічних розробок і досліджень, а так само ряду фінансових питань, багато машинобудівні підприємства не готові до випуску конкурентної продукції. Перехід України до стійкого економічного зростання неможливий без стимулювання використання досягнень науки і освіти, високих технологій, без активізації інноваційної діяльності — суттєвої передумови розвитку суспільного виробництва і суб'єктів економічних відносин.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Вагомий внесок у дослідження проблем інноваційного розвитку зробили іноземні та вітчизняні науковці Ю. Бажал, С. Валдайцев, С. Льєнкова, П. Завлін, М. Калецькі, Н. Кондратьєв, А. Корєнної, О. Лапко, Л. Нейкова, Б. Санто, Р. Солоу, Б. Твісс, Д. Черваньов, Й. Шумпетер та ін. Незважаючи на наявність значного числа робіт, присвячених інноваціям, інноваційної діяльності, а також інноваційної привабливості галузі чи краю, регіону, області, теоретичні і практичні питання, пов'язані з інноваційною привабливістю підприємства, потребують додаткових досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Тому метою даної статті є розробка рекомендацій щодо прийняття стратегічних управлінських рішень з підвищення рівня інноваційної привабливості промислових підприємств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Метою оцінювання рівня інноваційної привабливості підприємств є визначення показників ефективності, які дозволяють сформувати комплексну характеристику результатів, що досягаються за рахунок використання нових підходів до задоволення існуючих і виникаючих потреб. Впровадження нововведень може створювати різні види ефектів.

Для виміру окремих видів ефекту використовуються специфічні показники, які кількісно чи якісно характеризують результати. Їх врахування відображає полі-мотивацію інноваційних процесів. Інтереси інвесторів і інших учасників можуть бути пов'язані з грошовими та негрошовими цілями [1]. Негрошові цілі формалізуються у вигляді конкретних показників, по яких здійснюється планування та вимірюється ступінь досягнення в результаті реалізації.

Оцінювання економічної ефективності проектів слід проводити на основі методикою ЮНІДО (англ. UNIDO — United Nations Industrial Development Organization) — спеціальна установа ООН, створена у 1966 р., мета якої полягає у сприянні промислового розвитку та прискореній індустріалізації країн, що розвиваються, шляхом мобілізації національних і міжнародних ресурсів.) [5].

Згідно з цією методикою виділяють наступні види ефективності інвестиційних проектів:

- 1) ефективність проекту в цілому, у тому числі:
 - суспільна (соціально-економічна) або народногосподарська;
 - комерційна;

* Стаття подана для участі у Міжнародній науково-практичній конференції "Бізнес та інновації у сучасному світі" (м. Луганськ, 1—2 квітня 2013 року)

2) ефективність участі в проєкті, у тому числі:

- для підприємств;
- для акціонерів;
- для структур більш високого рівня (регіональна, галузева, бюджетна).

По відношенню до підприємства, в межах якого реалізується інноваційний проєкт, вказані види ефективності можна підрозділити на зовнішню і внутрішньогосподарчу ефективність. Відповідно до тематики дисертаційного дослідження основну увагу в роботі буде надано внутрішньогосподарчій ефективності інноваційної діяльності.

Цим підходом можна обмежитися також у випадках, якщо упроваджується технологічна інновація локального рівня, що не має істотного соціального, регіонального або бюджетного значення.

Проте, на нашу думку, це джерело не повною мірою підходить для оцінювання ефективності інновацій, оскільки не враховує їх особливостей. Внаслідок цього, вважаємо необхідним внести наступні уточнення:

1) оцінювання економічної ефективності інноваційних проєктів слід вести, в першу чергу, виходячи з теорії порівняльної, а не абсолютної ефективності. Причому цей підхід слід використовувати як для відбору якнайкращого в порівнянні з аналогами варіанту інноваційного проєкту [4], так і в розрахунках грошових потоків (рекомендуємо враховувати не абсолютні значення показників операційної, інвестиційної і фінансової діяльності, а їх зміни, що вносяться інноваційним проєктом в діяльність підприємства або його підрозділу).

Для обґрунтування пропонованого підходу вважаємо доцільним привести наступні положення. В умовах конкурентної економіки, коли роль ринкових чинників зростає, нововведення обов'язково повинне довести свої переваги в порівнянні з аналогами, що є на ринку.

Більшою мірою це торкається саме технологічних інновацій, для яких межі переваг обкреслені набагато чітко. Потенційний споживач такої інновації стане упроваджувати її тільки в тому випадку, якщо отримає відчутну економічну вигоду;

2) оцінювання ефективності інвестицій в інновації має включати два основні напрями:

- оцінювання ефективності власного використання інновацій;
- оцінювання ефективності продажу власних результатів інноваційної діяльності.

Другий напрям аналізу припускає оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності. Оскільки дане питання не освітлено в методіці ЮНІДО, вважаємо доцільним торкнутися його в нашому дослідженні.

Огляд літературних джерел з даного питання [2, 3] дозволив виявити основні методи, що використовуються для цих цілей:

а) витратний, в основі якого лежить ототожнення вартості об'єкта інновацій витратам на його створіння, охорону, підготовку до виробництва і продаж за минулий період з урахуванням інфляції і всіх втрат;

б) прибутковий, який ґрунтується на принципі очікування. Суть цього принципу зводиться до того, що типовий інвестор або покупець придбаває об'єкт власності в очікуванні отримання майбутніх доходів або вигід. Таким чином, вартість об'єкта інновацій може бути визначена як поточна вартість чистого доходу, який може бути отриманий від використання оцінюваного об'єкта за економічно обґрунтований термін служби;

в) ринковий, в основі якого лежить аналіз порівняння ціни продажів аналогічних об'єктів інновацій;

3) зважаючи на те, що інноваційна діяльність, як правило, пов'язана з високим рівнем ризику, невід'ємною частиною аналізу ефективності інвестицій в інноваційні проєкти повинне бути оцінювання ризиків.

Розробка рекомендацій по підвищенню рівня інноваційної привабливості підприємства, на нашу думку, залежить від рівня її складників. Найвірогідніші ситуації, які можуть мати місце на машинобудівних підприємствах, представлені в таблиці 1.

Як практичні рекомендації керівництву підприємства з низьким рівнем інноваційної привабливості можна запропонувати наступні напрями по підвищенню її рівня як основи інноваційного складника стійкого функціонування підприємства:

— провести оновлення (модернізацію) виробничої бази, використання якої дозволить поліпшити якісні характеристики вироблюваної продукції;

Таблиця 1. Управлінські рішення щодо підвищення рівня інноваційної привабливості підприємства

Рівень інноваційної привабливості підприємства	Основні характеристики складників інноваційної привабливості	Стратегічні рішення по підвищенню рівня інноваційної привабливості
Високий	Нарошування (високий рівень) інноваційного потенціалу практично по всіх його складниках; поліпшення в порівнянні з базовими значеннями (високий рівень) показників основних поточних результатів інноваційної активності; відповідність нормативним значенням (вимогам інвестора) показників економічної ефективності інвестицій в інновації	Підтримка існуючого рівня
Середній	низький рівень кадрового складника інноваційного потенціалу	Залучення сторонніх фахівців високої кваліфікації. Використання різних форм навчання персоналу, задіяного в інноваційній діяльності. Застосування дієвих заходів по мотивації персоналу до інноваційної діяльності Підвищення рівня фінансової стійкості й ефективності господарської діяльності підприємства
	низький рівень фінансового складнику інноваційного потенціалу	Підвищення якості управління фінансовими ресурсами Використання венчурної форми фінансування інноваційної діяльності
	низький рівень виробничо-технологічного складника інноваційного потенціалу	Модернізація і вдосконалення технологічного устаткування Оновлення виробничої бази, придбання прогресивних технологічних ліній Придбання устаткування дослідно-експериментального призначення
	низький рівень науково-технічного складника інноваційного потенціалу	Покупка ліцензій, придбання інших прав на об'єкти інтелектуальної власності Розвиток власної наукової і дослідно-конструкторської бази Розширення співпраці підприємства з організаціями науково-технічного комплексу
	низький рівень інформаційного складнику інноваційного потенціалу	Залучення кваліфікованих фахівців в галузі інформаційних технологій Використання прогресивних інформаційних технологій Підвищення якості управління інформаційними ресурсами
	низький рівень організаційно-управлінського складника інноваційного потенціалу	Створення інноваційних підрозділів в структурі управління підприємством. Вдосконалення процесів організації і управління інноваційною діяльністю Підвищення рівня організаційної культури підприємства
	низький рівень поточних результатів інноваційної діяльності	Аналіз складників інноваційного потенціалу Ретельний аналіз інноваційного клімату
Низький	Дуже низький рівень більшості або всіх складників інноваційної активності підприємства	Створення спільного підприємства, висновок договорів на здійснення НДДКР, інжинірингової, впроваджувальної діяльності, або відмова від інноваційної діяльності

- розробити комплекс заходів по підвищенню фінансової стійкості;
- звернути увагу на рівень організації і управління інноваційною діяльністю;
- налагодити співпрацю із сторонніми організаціями сфери науково-технічної та інноваційної діяльності.

Вважаємо, що дотримання даних рекомендацій з урахуванням особливостей аналізованих підприємств (їх галузевої приналежності, масштабів діяльності) дозволить досягти і підтримувати високий рівень інноваційної привабливості і, таким чином, забезпечити необхідні можливості для їх стійкого функціонування.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Використання в діяльності промислових підприємств розроблених рекомендацій щодо оцінювання інноваційної привабливості дасть змогу упорядкувати чинники впливу на інноваційну привабливість, планувати та прогнозувати рівень інноваційної привабливості, який здатний забезпечити економічну стійкість діяльності підприємства. Перевагами розроблених рекомендацій є їхнє стратегічне спрямування на розробку управлінських рішень щодо підтримки та підвищення довгострокової економічної стійкості діяльності промислових підприємств, що безперечно має виступати напрямом подальших досліджень.

Література:

1. Варфоломієва В.О. Інформаційне забезпечення управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств малого бізнесу // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № . — С.165—171.
2. Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. Інноваційний розвиток промисловості України / За ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. — К.: КНТ, 2006. — 648 с.
3. Ільяшенко З. Формування структури інвестиційних ресурсів розвитку підприємств // Бізнес Інформ. — 2009. — № 9—10.
4. Інноваційний менеджмент: Підручник для вузів / С.Д. Ільєнкова, Л.М. Гохберг, С.Ю. Ягудин і др.; Під ред. С.Д. Ільєнкової. — М.: Банки і біржі ЮНІТІ, 1997.
5. Федулова Л.Н. Перспективи інноваційно-технологічного розвитку промисловості України // Економіка України. — 2008. — № 7. — С. 24—36.

УДК 334.752

А. В. Ковальов,

к. е. н., доцент кафедри економіки підприємств,

Державний вищий навчальний заклад "Прийазовський державний технічний університет"

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУТСОРСИНГУ*

A. V. Kovalov,

Candidate of Sciences (Economics and Management of Enterprises), Associate Professor of Economics of Enterprises

The State Higher Education Establishment "Pryazovskyi State Technical University", Doctor of Philosophy (Ph.D.)

THEORETICAL BASIS OF OUTSOURCING

У пропонованій статті розглянуті існуючі класифікації видів аутсорсингу, показано, що вони досліджують лише управлінську та організаційну складові аутсорсингу. Виявлено відмінності аутсорсингу від покупки товарів і послуг. Запропоновано підхід до аутсорсингу як до економічного феномену, побудовані класифікації видів аутсорсингу за економічним змістом і за способом організації взаємодії між підприємствами. Описано механізми взаємодії підприємств при аутсорсингу.

The present paper contains the analysis of the existing classifications of types of outsourcing. It demonstrates that these classifications are based on managerial and organizational criteria without taking into account the economical nature of outsourcing. Differences between outsourcing and purchase of products and services are described. A new approach to outsourcing is proposed that is based on economical aspects of this phenomenon. New classifications of types of outsourcing based on its economical nature and the types of interaction between companies are given. A list of methods of payment for outsourcing services is applied.

Ключові слова: аутсорсинг, види аутсорсингу, види взаємодії підприємств.

Key words: outsourcing, types of outsourcing, types of interaction between companies.

STATEMENT OF THE PROBLEM

In the modern world, companies are faced with an unprecedented increased competition. Survive and succeed the companies who conduct their business in the most efficient way. one of the the most modern and successful business models that enable achieve competitive advantage, is outsourcing. Company passed narrowly specialized service companies, some features that have been the prerogative of the offices of the companies: accounting, legal services, marketing research, maintenance of internal information network, processing of incoming information, public relations, and more.

ANALYSIS OF THE LATEST RESEARCH AND PUBLICATIONS

Issues of development outsourcing reflected in his works a number of Scientists: Aalders R., Alimov T.V., Bordeaux A., Weinstein V., Dobronravov A., Kalendzhyan S., A.N. Kiselev, Komissarov, D., S. Losev, Melnyk O., Baden-Fuller, S.J. Bruce, Wilcox, L.P., Volstrom J., Kettler K., Kimura F., J. Cross, Ledti M.S., Target I.D., Fiini D., Fitzgerald G., Hunt V., Heywood J.B., Hendry J., Hilmer P.G.

* Стаття подана для участі у Міжнародній науково-практичній конференції "Бізнес та інновації у сучасному світі" (м. Луганськ, 1—2 квітня 2013 року)